

bert um vakurleika

har mentanarvirksemið blómar. Grøni bygningurin á Rundingi hevur í nøkur ár hevur verið brúktur til listahøll og atelier, hetta er skilagott og hesin bygningurin við stóru skipatekningunum í gólvunum verður vónandi varðveittur.

Eitt spennandi býarøki

Vestara Bryggja verður av arkitektum mett sum eitt tað mest spennandi býarøki í Føroyum, mitt í býnum og so er økið velduga stórt sum allur miðbýurin alt Reyn, frá

og reaktiónir, tá eldri bygningar verða tiknir burtur. - "Latið ei søguna doyggja" syngja vit av hjarta, men meina tað eftir øllum at døma bara, tá tað snýr seg um bygningar, sum frammanundan eru friðaðir og sum vit tessvegna vita hava onkran mentanarligan týðning, t.d. á Tinganesi og á Reyni, og heldur ikki har er virðingin serliga stór, tá Tórshavnar Kommuna kann finna uppá at seta gomlu søguligu Pæstastovu í Bringsnagøtu uppá ein sølulista. Tað var jú har, pioner-

um ein tilíkan ídnaðarsøguligan býarpart, sum í umvælingini varð varðveittur í gomlum funktionalistiskum stíli, og sum er livnaður upp sum kreativur og listarligur miðdepil í danska høvudsstaðnum.

Havnin innan fyri Stóragarð

Gunnar Hoydal var býararkitektur í Havn í 25 ár frá 1972 til 1997, og í fjør var hann við til at gera visionera bóklingin "Havnin innan fyri Stóragarð", sum m.a. umrøddi alt økið á Vestaru Bryggju, sum hann metir vera týðningarmesta økið í Havnini: "Tað er stórt og vítt, mitt í býnum, men illa farið við stórum og tónum bygningum, sum ikki vita, hvat skal verða og hvussu, men við nógvum møguleikum. Í bóklinginum verður skotið upp at skapa eitt virkið umhvørvi fyri gransking og hægri lestri og lata Fróðskaparsetrið vaksa av Debesartrøð og oman móti bryggjun. Ivasamt er enn, hvussu verður við fiskavirking her, men annað virksemi kundi verið við vørumenning, skipasmíði og havranssókn, og eitt virkið listumhvørvi kundi verið í einum parti av teimum gomlu bygningunum. Oljugoymslurnar eiga at verða fluttar burtur úr býnum, og har kundi í staðin verið bygdar lestraríbúður." Víst verður í bóklinginum eisini til

royndir aðrastaðni, t.d. Carlsberg í Keypmannahavn og Urban Live Lab í Tokyo.

Saknar ikki saltsølubygningin

Gunnar Hoydal harmast ikki um umbyggingina av Saltsøluni, sum hann altíð hevur hildið verið ein heldur misháttan og kaldan bygning, sum í nógv ár hevur havt tørv á umvæling og ábøtum: "Tað serstaka er í grundini støddin á honum og teir nógvu fermetrarnar í honum, men ljósviðurskiptini innan eru vánalig, tí vindeyggu eru ikki í síðuni móti Bacalao. Tunnuvirki var inni har í sínari tíð, tá sildafiskiskapurin var upp á tað besta, og søgan um saltið er áhugaverd, men byggisøguliga er virðið ikki stórt. Eg haldi, at tað nú er ein meira hugaligur bygningur at síggja til, men tað er at undrast á, at hetta stóra arbeiðið er gjørt uttan at vita rættiliga, hvat skal vera í honum. Tað er ein øvugt mannaongd, tí vanliga er avgerandi takið í einari byggiaetlan at vita gjølla, hvat skal verða í bygninginum."

Eitt saknað skrímsl

Viðvíkjandi teimum byggilistarligu fyrilitunum fyri verandi bygningum er altíð ráðiligt at fara varliga fram,

heldur Gunnar Hoydal og heldur fram: "Eg hugsi ofta um tvey dømi, sum tóku seg upp ta fyrstu tíðina, eg var býrarkitektur í Havn. Annað var bilaverkstaðurin hjá Júst Sivertsen í gamla býnum. Tað var ein stórir betongbygningur, mitt ímillum tey lágu húsini á Bakka-hellu. Arbeiðið upp á bilarnar fór fram í kjallaranum og í túninum, og lastbilarnir vóru hægri enn tekjurnar á flestu grannahúsum. Men at keypa bygningin við tí eina endamáli at taka hann niður, tað var í fyrstani ovboðið hjá fleiri býráðslimum. Tað bar kortini til, og í dag er urtagarðurin vestan fyri bæði húsini í Kina eitt prýði í býnum. Hitt dømi er gamla Perlan, sum stóð á trikantinum millum Mylnugøtu og brekkuna niðan á Bryggjubakka. Eingin vinkul var beinur, annar skjöldurin var breiður, hin lágur, rukkuplátarnar vóru skoyttar og rustaðar: Hon var eitt skrímsl, men hevði tað yndið, sum roynd og láturmild fólk eiga. Zacharias Heinesen hevði átt Perluna, William hevði havt sína malarastovu uppi á loftinum, og úr miðhæddini komu tónar frá ungdomi, sum royndi nýggjar og øðrvísi leiðir. Húsið hevði søgu og týðning í býarmyndini, men knappliga ein dagin var hon burtur, tikin av ósemju í býráðnum. Síðani havi eg saknað hana, nú í 33 ár".

Bacalaobygningurin má varðveitast

Gunnar Hoydal tekur samanum: "Tað byggilistarliga er ikki bara tað vakra, tað eru eisini søgurnar og tað søguliga. Tí er rætt at fara fram við fyriliti og varsemi og við greiðari ætlan, hvat kann fáast burtur úr umbygging ella nýbygging. Eftir mínum tykki er lítið av bygningum við byggilistarligum áhuga á Vestaru Bryggju uttan bygningurin hjá Bacalao, sum er eitt tað seinasta verkið hjá H.C.W Tórgarð, arkitekti. Tað eigur at verða varðveitt í sínum upprunaliga líki".

Hitt dømið er gamla Perlan, sum stóð á trikantinum millum Mylnugøtu og brekkuna niðan á Bryggjubakka. Eingin vinkul var beinur, annar skjöldurin var breiður, hin lágur, rukkuplátarnar vóru skoyttar og rustaðar: Hon var eitt skrímsl, men hevði tað yndið, sum roynd og láturmild fólk eiga

Áarvegnum niðan Tinghúsvegin til Bøkjarabrekku yvir til Tórsgøtu og oman aftur á Vestaru Vág, alt hetta økið sum á mangan hátt liggur sum ein stórir framtíðar møguleiki. Men á hesum økinum eru lutfalsliga fáir av bygningunum, sum kunna sigast at hava eitt ávíst varðveitingarvert virði og tí kann tað undra, at júst Saltsølan og Bacalao/Fiskavirking, sum hava verið við til at skapt serstaka ídnaðarsamleikan í økinum, skulu broytast fyrst. Vinnuhúsið kundi t.d. verið bygt sum nýggjur bygningur yvir av einari skynsamst renoveraðari Saltsølu- ella Bacalao fasadu, hetta kundi veruliga skapt eitt dynamiskt býarrúm við hópin av møguleikum. Eftir tekningini at døma, so verður næstan onki byggilistarligt spor av týðningi eftir á Vestaru Bryggju tá allur Bacalao-bygningurin eisini er renoveraður sambært ætlanini og tað haldi eg vera ómetaliga skeivt og eg skilji ikki, at eingin arkitektur talar at, t.d. býararkitekturin - ella er nakar býararkitektur yvirhøvur til í lötuni í Tórshavn? Eg sakni yvirhøvur atlit

urin Jens Christian Svabo livdi og har hansara virðismikla nótaskráseting av samtiðartónleikinum varð funnin. Eiga vit ikki í okkara lítla høvudsstaði at halda fast í tilíkan mentanarsøguligum og ídnaðarsøguligum bygningum. Gamli kjøtbýurin í Keypmannahavn er dømi

